

ÅBENHED, NÆRHED OG DEMOKRATI I EU – OGSÅ I RETSPOLITIKKEN

Med den indgåede Europa-politiske aftale forsøger Regeringen, Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti samt De Konservative at skabe et billede af, at afskaffelsen af retsforbeholdet alene handler om, hvorvidt Danmark fremover skal være med i politisamarbejdet Europol. Partierne bag EU-aftalen forsøger at fremstille retsforbeholdet som årsagen til, at Danmark må forlade politisamarbejdet, og at vi dermed får et b-politi. Sådan forholder det sig naturligvis ikke. Det er et forsøg på at tage Europol som gidsel i kampen for at få afskaffet retsforbeholdet.

Partierne bag EU-aftalen undlader at nævne, at de er blevet enige om at overføre dansk suverænitet til EU på en stribe centrale områder. Deres aftale indeholder nemlig en række retsakter af langt bredere vidde, herunder strafniveauer, fælles anklagemyndighed, familielovgivning udlændingepolitik, retssikkerhedsgarantier, civilret m.m. De giver altså EU magt over en lang række retspolitiske områder, der intet har med Europol at gøre.

Vi er bekymrede for den måde, dansk EU-politik håndteres på. EU-aftalen betyder, at selvom Danmark i første omgang kun tiltræder en del af området for retslige og indre anliggender, så vil et dansk ja betyde, at et flertal i Folketinget bestående af de fem EU-begejstrede partier vil kunne bestemme, om Danmark skal tiltræde nye dele af retssamarbejdet. Dermed kan der de facto afgives ny suverænitet, uden befolkningen bliver spurgt ved en folkeafstemning.

Manglen på åbenhed og demokratisk underskud

Grundlovens krav om tre behandlinger af alle love sættes systematisk til side, når beslutninger flyttes til EU. Langt hovedparten af EU's direktiver gennemføres administrativt i Danmark gennem embedsmændenes og ministrenes bekendtgørelser og cirkulærer. De fleste forordninger vedtages uden forelæggelse for Folketinget. Dermed svækkes demokratiet og idealet om åbenhed.

Folkeafstemningen er derfor en god anledning til at få fornyet fokus på manglen på åbenhed og det demokratiske underskud i europapolitikken. Størstedelen af gældende dansk ret har sit udspring i beslutninger truffet i EU, hvor der er en voldsom mangel på åbenhed og gennemsigtighed i beslutningsprocesserne. Europa-Parlamentet har fået en større indflydelse, men det hverken kan eller skal erstatte det danske folkestyre.

Vores retssikkerhed, vores regler om skilsmisser, domstolenes indretning, efterretningsvæsen og politi, flygtninge og indvandring, er alle spørgsmål af yderste væsentlighed, som bør behandles åbent og demokratisk. Undertegnede opfordrer derfor Folketinget til at bringe orden i eget hus. Et godt sted at begynde er ved at skabe åbenhed om, hvad en afskaffelse af retsforbeholdet egentlig betyder i stedet for at lade som om, at der skal siges ja eller nej til dansk deltagelse i Europol.

Der er et alternativ

Derfor fremlægger vi – Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Liberale Alliance og Folkebevægelsen mod EU – et alternativ til den aftale, som de fem partier bag EU-aftalen har indgået bag lukkede døre. Vi ønsker nemlig en anden vej. Både ved eventuel dansk deltagelse i EU's retspolitik og som grundlag for den politiske debat om EU i Danmark. På den baggrund er undertegnede parter enige

om nedenstående principper, der sikrer adgang til dokumenter og åbenhed om forhandlinger og et krav om folkeafstemninger, såfremt Danmark skal længere ind i EU's retspolitik:

Adgang til information:

1) Folketingets og Europa-Parlamentets danske medlemmer informeres efter mindst samme regler, som er vedtaget mellem den tyske regering og Forbundsdagen 4.juli 2013. Det betyder, at Folketinget skal have **adgang til langt flere dokumenter** end i dag, herunder dokumenter fra uformelle ministermøder; fra alle arbejdsgrupper, der udfører forberedende opgaver for institutionerne; fra triologer, uformelle ministermøder og sager ved Den Europæiske Unions Domstol, hvor Danmark er part eller intervenient.

2) Alle partier og folketingsmedlemmer behandles ligeværdigt med alle oplysninger fra den udøvende magt i Danmark og EU. Offentlighedslovens § 27 stk. 2 undtager alene regeringens og partiernes forhandlingsoplæg og ikke faktuelle informationer og vurderinger fra ministerier og EU. Uanset om man ønsker mere eller mindre EU, og uanset om man ønsker at afskaffe retsforbeholdet eller ej, bør man kunne enes om, at åbenheden bør øges. Det er udtryk for hemmelighedskræmmeri, at der ikke er **åbenhed om de dokumenter og spørgsmål, der er udvekslet under forhandlingerne** om den såkaldte tilvalgsordning. Vi opfordrer regeringen og de øvrige partier bag EU-aftalen til at lægge alt åbent frem, så befolkningen har det bedst mulige grundlag at tage stilling på.

3) EU får mere og mere magt. Det er derfor afgørende, at befolkningens og Folketingets indflydelse følger med udviklingen. Der skal sikres **ressurser til, at civilsamfundet og Folketinget kan få indsigt og indflydelse** til at præge EU-politikken. Folketingets debat og kontrol med EU-lovgivningen, ministrenes mandatpositioner på ministerrådsmøder og statsministerens positioner til EU-topmøder bør styrkes. Det gælder også kontrollen med proportionalitets- og nærhedsprincipper, hvilket bør ske ved, at **EU-lovgivning behandles efter Grundlovens principper for lovbehandling i Folketingssalen** og at statsministerens oplæg til EU-topmøder sættes til debat i Folketingssalen samt øvrige initiativer, der skaber mere åbenhed.

Dansk deltagelse i EU's retspolitik

4) Gennemførelse af retsakter, der i dag er omfattet af retsforbeholdet, sker via parallelaftaler eller ved konkret anvendelse af tilvalgsordningen på de enkelte retsområder. Beføjelser kan ikke overlades til Folketingets fremtidige beslutninger. Grundlovens § 20 iagttages for hver ny retsakt, der kan udvide de overladede beføjelser.

Vi afviser derfor anvendelsen af tilvalgsordningen på hele EU's retspolitik, og mener, at dansk deltagelse i EU's retspolitik skal finde sted ved anvendelsen af enten parallelaftaler, en begrænset brug af tilvalgsordningen – eller en kombination af disse to modeller. Ikke ved at give partierne bag EU-aftalen frit lejde til at omgå Grundlovens intentioner og tilvælge mere EU uden at spørge danskerne ved folkeafstemninger, som er konsekvensen af EU-partiernes tilvalgsordning. Konkret er der således to alternativer, der begge rummer muligheden for dansk deltagelse i Europa:

Det første alternativ overlader ikke beføjelser til EU, men sikrer samarbejdet om væsentlige områder med de andre EU-lande via indgåelse af **parallelaftaler**, som det eksempelvis kendes fra Norge, Island og Schweiz samt en lang række andre lande. Dermed sikres fortsat dansk deltagelse i Europol-samarbejdet, hvor Danmark på lige fod med alle andre lande, der deltager i samarbejdet, indgår i det operationelle politisamarbejde på tværs af grænserne. Med denne løsning bliver Danmark ikke en del af et overnationalt Europol og kan, hvis det er i Danmarks interesse, trække sig fra samarbejdet, hvis det udvikler sig i en u hensigtsmæssig retning. Samtidig muliggør en parallelaftale, at vi kun deltager i dele af Europol-samarbejdet, såfremt Folketinget ønsker dette. Det kan fx blive relevant, hvis Europol-samarbejdet ændrer ved danske retssikkerhedsgaranter. En parallelaftale giver dermed mere gennemsigtighed og demokratisk handlefrihed end den suverænitetssafgivelse, der ligger i en tilvalgsordning.

Det andet alternativ er **en begrænset anvendelse af tilvalgsordningen**, hvor det accepteres at overlade retspolitiske beføjelser til EU på et nærmere bestemt område – eksempelvis Europol. På alle øvrige områder af EU's retspolitik fastholdes suveræniteten i Danmark. Dermed sikres det, at enhver overladelse af beføjelser til EU skal i høring, diskuteres og behandles grundigt i Folketinget ligeværdigt mellem alle Folketingets partier. Og det sikres, at enhver overladelse af beføjelser sker ved folkeafstemning efter Grundlovens § 20. Dermed sikres det, at danskerne får mulighed for at tage konkret stilling, når der overlades suverænitet, samt at et flertal i Folketinget ikke senere kan afgive yderligere suverænitet, medmindre vælgerne spørges. Hvis partierne bag EU-aftalen får magt som de har agt, vil danskerne ikke blive spurgt igen.

De to modeller kan også kombineres. Det er den diskussion, vi nu må have med hinanden i stedet for et diktat fra lukkede forhandlinger, hvor en stribe af Folketingets partier og alle vælgere er blevet holdt i uvidenhed, afskåret fra indsigt i de reelle politiske forhandlinger til skade for den demokratiske proces i dansk EU-politik. Den bevidst manglende rettidige omhu omkring Europol skal ikke misbruges til at skrive en blankocheck til et EU-begejstret flertal på Christiansborg.

Ændringer af EU-samarbejdet

5) Enhver fremtidig ændring af EU-traktaterne, der fører til mere union, forelægges **folkeafstemning**, uafhængig af om der juridisk er tale om suverænitetssafgivelse eller ej. Det er helt essentielt, at EU-systemet demokratiseres, hvis det skal udbygges. Ændringer af traktaterne har ofte så grundlæggende betydning for danske borgere og Folketingets handlemuligheder, at det reelt er ligeså stor en ændring og magtafgivelse, som en egentlig suverænitetssafgivelse i Grundlovens forstand, at der er behov for en folkeafstemning. Det gælder eksempelvis EU's finanspagt.

Uafhængig analyse

6) Partierne er desuden enige om, at den af regering afgivne analyse vedrørende retsakterne inden for retsforbeholdet ikke et brugbart grundlag for den videre debat om en kommende folkeafstemning, idet analysen dels er udarbejdet af embedsmænd, som er underlagt loyalitetspligt overfor ministeren, og at der desuden har været en "politisk følgegruppe, der har givet løbende indspark i prioriteringen af embedsmændenes arbejde". Dermed kan analysen ikke betragtes som objektiv eller politisk uafhængig, og bør derfor heller ikke anvendes som sådan i den fortsatte debat. Vi er derfor enige om at opfordre regeringen til at afsætte midler til en

egentlig uafhængig analyse, eksempelvis af en gruppe af højesteretsdommere til at analysere de forfatningsretlige implikationer, eller at give fortalere for et fortsat forbehold tilsvarende midler til udarbejdelse af en analyse.

Underskrevet af:

Dansk Folkeparti

Enhedslisten

Liberal Alliance

Folkebevægelsen Mod EU